

Budsjett 2004

**Rådmannens
kommentarer**

INNHALDSFORTEGNELSE

KAP. 1. INNLEDNING	2
KAP 2. FORUTSETNINGER - RAMMEBETINGELSER	3
2.1 UTVIKLING DE SISTE ÅRENE	3
2.2 RAMMEBETINGELSENE	3
2.3 USIKKERHETSMOMENTER	4
2.4 KRAV TIL BUDSJETTET	5
2.5 STATLIGE STYRINGSSIGNALER FOR KOMMUNEØKONOMIEN	5
2.6 BEFOLKNINGSUTVIKLING	6
2.7 BUDSJETTRAMMER	7
2.8 FRIE INNTEKTER	7
Rammetilskudd	8
2.9 RENTER OG AVDRAG	11
2.10 PERSONALSITUASJON - KOSTNADER	12
2.11 TJENESTETILBUDET	13
2.12 ÅR 2004 – VESENTLIGE ENDRINGER	13
KAP 3. FORSLAG TIL DRIFTSBUDSJETT PR. RAMMEOMRÅDE	15
3.1 GENERELLE FORHOLD	16
3.2 RAMMEOMRÅDE 1.1 - SENTRALE STYRINGSORGANER/FELLESUTGIFTER	16
RAMMEOMRÅDE 1.2 OG RAMMEOMRÅDE 1.3 – LEVEKÅRSEKSJONEN	19
3.3 RAMMEOMRÅDE 1.2 - UNDERVISNING OG KULTUR	20
Langsiktige mål	22
Innspill til økonomiplanen 2004 – 2007	22
Kommentarer til årsbudsjettet 2004	22
3.4 RAMMEOMRÅDE 1.3 - HELSE, SOSIAL, PLEIE OG OMSORG	23
Innspill til planlegging/fremtidsutsikter	23
Sosialavdelingen	24
3.5 RAMMEOMRÅDE 1.4 - DRIFSAVDELINGEN	25
KAP. 4 FORSLAG INVESTERINGER I 2004	28
KAP. 5 LOPPA KOMMUNES ØKONOMISKE SITUASJON	29
KAP. 6 RÅDMANNENS AVSLUTNINGSKOMMENTAR	30

KAP. 1. INNLEDNING.

Rådmannens forslag til årsbudsjett 2004 for Loppa Kommune legges herved frem til politisk behandling. Det kan innledningsvis konstateres at arbeidet med kommunens økonomiforvaltning det seneste året har vært mer krevende enn det rådmannen setter pris på. Hele organisasjonen har bokstavelig talt gått på tå hev lenge nå, og vi begynner alle og preges av hardkjøret. Brevet fra Statsråden i KRD som vi mottok etter vår søknad om skjønnsmidler/rammetilskudd 2004 ga oss likevel et tiltrengt mentalt friminutt.

Men - I følge Kommunelovens § 45 skal kommunene innen årets utgang vedta budsjett for kommende kalenderår. Årsbudsjettet er en bindende plan for kommunens midler og anvendelsen av disse, jfr. Kommunelovens § 46.

Tidligere vedtatte målsettinger og justeringer er forsøkt hensyntatt ved utarbeidelsen av årsbudsjettet for 2004. Men dette har vært et svært krevende arbeid, ettersom kommuneøkonomien generelt har utviklet seg negativt over tid. Kort sagt er det følgende kost å fordøye: Netto nedgang i de frie inntektene og en uforholdsmessig økning av lønns- og pensjonsutgiftene.

Vi reduserte bemanningen med i overkant av 5 årsverk i 2002 og 20 årsverk i første halvdel av 2003. Det sier seg selv at det derfor ikke finnes noen snarveier eller enkle grep når 2004 budsjettet skal balanseres.

Årsbudsjettet for 2004 er likevel på et vis bygd opp med basis fra 2003 budsjettet og regnskapstall fra 2002.

Det bemerkes som tidligere at rådmannen har et genuint ønske om å utarbeide årsbudsjett og økonomiplan i et sammenhengende dokument. Dette har vi måttet sløyfe også denne gang, ettersom vi ikke har hatt ressurser til å prioritere dette nå. Likeså har administrasjonen prioritert å sette ordentlig fokus på år 2004, ettersom det har blitt vurdert som en stor nok utfordring i denne omgang. Men målet er å fremlegge økonomiplanen som et totaldokument i plansammenheng, og ikke minst gjennomføre dette som en totalprosess.

Innledningsvis vil rådmannen også påpeke at en stram kommuneøkonomi og en hektisk hverdag gjerne tapper oss for overskudd og muligheter for innovasjon. Det er derfor viktig for alle kommunale aktører at vi gir hverandre rom til å heve blikket. Strategisk tenkning og muligheter for en positiv utvikling av kommunen, må ikke lide av feil energibruk.

Det bemerkes også at rådmannens budsjettforslag er utarbeidet gjennom en brei prosess. Alle ledere og mellomledere har deltatt aktivt, arbeidstakerorganisasjonene har vært med hele vegen og kommunestyret har gitt sine signaler gjennom budsjettdrøftinger. Jeg er likevel glad for at arbeidsgruppen for personalvurdering har kunnet hvile litt den senere tid.

Rådmannen har likevel forbeholdt seg retten til å gjøre noen egne grep på oppløpsiden. Jeg vil uansett berømme hele kommuneorganisasjonen for å ha tatt et felles ansvar i et tungt og til tider lite lystbetont arbeid.

Avslutningsvis må det bemerkes at vi har valgt å bygge budsjettet opp etter gamle rammeområder, til tross for etablering av ny styringsstruktur og bl.a. innføring av levekårsseksjon. Dette er gjort for lettere å kunne sammenlikne tallstørrelser – og på denne

måten ha bedre kontroll og visshet om at ting blir gjort korrekt. Det er viktig i økonomisk krevende tider.

KAP 2. FORUTSETNINGER - RAMMEBETINGELSER.

2.1 Utvikling de siste årene

Kommuneøkonomien har lenge vært satt under lupen. Signaler om effektivisering, rasjonalisering og modernisering er ikke bare ord, men signaler som maner til handling. Krevende lønnsoppgjør og pensjonspremier som etter hvert sprenger alle grenser, gjør sitt til at samtlige kommuner fortløpende vurderer driftsmessige forhold.

Loppa kommune er i så måte ikke noe unntak. Kommunen har de siste årene hatt et høyt ambisjonsnivå både i forhold til drift og investeringsrelaterte forhold. Dette gjenspeiles ved at kommunens generelle disposisjonsfond er tappet, og at kommunen gikk med et regnskapsmessig underskudd i 2002 pålydende kr. 4 688 041,-. Dette underskuddet skal således som et minimumskrav dekkes inn over de fire neste årene.

De fire siste årene har netto driftsresultat utviklet seg på følgende måte:

1999	kr. 3 475 245,-
2000	kr. 1 453 267,-
2001	-kr. 27 500,-
2002	-kr. 4 324 345,-

Det viser at driftsutgiftene gjennom de siste årene har utviklet seg til å bli markant større enn driftsinntektene. Rådmannen vurderer derfor situasjonen dit hen, at det meste av energien den kommende perioden vil måtte gå til økonomistyring og nytenkning innenfor alle ledd av organisasjonen. Dette vil være tvingende nødvendig for å legitimere vårt eksistens grunnlag som egen kommune.

I tillegg, og dette er minst like viktig: Vi må arbeide aktivt videre i forhold til å påvise misforhold i utviklingen av kommunenes inntektssystem. Dersom rammene våre blir inkludert de 2,8 millionene som vi ble tilkjent av KRD for 2004, vil fremtiden være krevende, men ikke kritisk. Dette også under forutsetning av at "Rattsø-virkningene" ikke blir like sterke som prognosene tilsier. Jeg tillater meg derfor nok engang å be samtlige politiske partier i kommunen om å bruke sine politiske kanaler i dette arbeidet. Men jeg påminner dere også betydningen av å opptre ryddig og kun benytte legitime tall og argumentasjon. Det er lett å bli både for ivrig og tildels sint – all erfaring viser at man ikke vinner på det.

2.2 Rammebetingelsene

Loppa kommune har ikke utarbeidet overordnet Kommuneplan. (Dette ble nevnt også i forbindelse med kommentarene til fjorårets budsjettforslag). Kommuneplanen som styringsredskap er overmåtelig viktig. Dette faller naturlig ettersom hovedmålene i kommuneplanen må ligge som rammebetingelser for handlingsplanene i årene fremover. Dette gjør seg også gjeldende i budsjett-/økonomiplanarbeidet.

Rådmannen vil dog for egen regning bemerke at motivasjonen for dette arbeidet ikke må synke parallelt med den økonomiske situasjonen. Men det er klart at det er lettere å planlegge kommunens fremtid i økonomisk gode tider, og at dagens situasjon mer enn maner til moderasjon og nøkternhet. Men de langsiktige visjonene må vi ikke miste helt ut av synet.

Videre er det naturlig å vektlegge kommunestyrets **hovedmål** for kommuneøkonomien:

Loppa kommunestyre har som hovedmål å øke kommunens økonomiske handlefrihet slik at vi kan møte uforutsette svingninger i inntekter og utgifter.

For å bedre kommunens handlefrihet har kommunestyret vedtatt følgende delmål:

- **Netto driftsresultat bør være 5 % av driftsinntektene.**
- **Kommunens totale lånegjeld bør ikke overstige 50 % av driftsinntektene.**
- **Avsetninger til fonds skal være større enn forbruket av fondsmidler.**
- **Avsetninger til fonds bør utgjøre minst 50 % av netto driftsresultat.**
- **Det skal være mindre vekst i driftsutgiftene enn i driftsinntektene.**

Det bemerkes at enkelte av delmålene har vært umulig å oppfylle ved utarbeidelsen av årsbudsjettet. Vi må likevel arbeide aktivt for å kunne oppfylle disse over tid. Fra rådmannens ståsted er det usedvanlig viktig at dette ikke blir glemte postulater.

2.3 Usikkerhetsmomenter

Det er selvfølgelig ønskelig og ikke gjøre denne listen for lang, men følgende forhold må nevnes:

- Stadig nye tiltak, forskrifter, føringer og pålegg fra statlige myndigheter og andre aktører utenfor kommunen setter press på kommuneøkonomien.
- Skiftende rammevilkår i forhold til uforutsigbare inntekter m.h.t. omlegginger i inntektssystemet for kommunene. Om netto "kommuneramme" totalt sett økes, endres ikke fordelingsrammen kommunene i mellom. Ingen må tro at Loppa er en vinner i så måte.
- Befolkningsutviklingen gir også grunn til hodebry. Befolkningsnedgang gir også reduksjon i våre frie inntekter. Dersom nedgangen fortsetter, vil det få dramatiske konsekvenser for vårt driftsnivå.
- Tidligere vedtak i formannskap og kommunestyre forplikter og stiller forventninger til at rådmannen klarer å etablere disse som gjennomførbare tiltak. Svingninger i kommuneøkonomien gjennom driftsåret, stiller derfor unaturlig høye krav til oss alle.
- Kommunens lånegjeld er høy. Det vil likevel dukke opp behov som vi ikke har kapitalreserve til å dekke. Hvordan forholder vi oss til slike utfordringer, når administrasjonen og de folkevalgte blir møtt med legitime og velbegrunnede krav?
- Vi påvirker ikke krevende lønnsoppgjør som gang på gang går langt over de forutsetninger som det blir lagt opp til i statsbudsjettet.
- Pensjonskostnadene er nærmest et kapittel for seg selv. Hva gjør vi når også disse utgiftene blir for krevende?

- Likviditeten vår bør også nevnes i denne sammenheng. Regnskapsmessig underskudd for 2002 er merkbart. I tillegg er fondsmidlene borte. Dette gir utslag i at vi ofte har praktiske problemer ved utbetaling av lønn og større enkelt regninger.
- Sist men ikke minst – dersom renta stiger vesentlig vil vi få store problemer.

2.4 Krav til budsjettet

Kommunelovens bestemmelser sier at budsjettet skal være realistisk og minst i balanse. Videre er årsbudsjettet en bindende plan for kommunens inntekter i budsjettåret og anvendelsen av disse.

I egen forskrift påpeker departementet at kommunene som hovedregel skal ha overskudd på driften for på denne måten kunne finansiere deler av sine investeringer. Dette er nå et nærmest uopnåelig mål for Loppa.

2.5 Statlige styringssignaler for kommuneøkonomien

Regjeringens forslag til statsbudsjett gir kommunesektoren store utfordringer i 2004.

Hovedelementene i Regjeringens forslag til økonomisk opplegg for 2004 er:

- I mai ble anslaget for skatteinntekter nedjustert med 1 mrd. I oktober ble anslag for skatteinntekter satt ned med ytterligere 0,5 mrd. I tillegg foreslo regjeringen i mai å øke de frie inntektene med 2 ¼ mrd. Stortinget vedtok å plusse på ytterligere 1 ½ mrd. slik at økningen i de frie inntektene ble totalt 3 ¾ mrd.
- Regjeringen foreslår nå i statsbudsjettet en økning på 1 ¾ mrd. i frie inntekter, av dette ½ mrd. til egen finansieringsordning for ressurskrevende brukere.
- Regjeringen foreslår, i tråd med tidligere vedtak i Stortinget, å innlemme øremerkede tilskudd i rammetilskuddet eller å avvikle dem.
- Kommunene i Finnmark kommer svært dårlig ut, sammenlignet med landet for øvrig. Bakgrunnen for kriterieendringene i inntektsystemet kommenteres senere i dette dokumentet.
- Loppa kommune kom i utgangspunktet dårligst ut av samtlige kommuner i Finnmark, Troms og Nordland. Dette kommenteres også grundig senere i dette dokumentet.
- Kommunenes Sentralforbund mener at regjeringen underkommuniserer den vanskelige økonomiske situasjonen kommunesektoren befinner seg i. Siden 1997 har balansen mellom oppgaver og inntekter vært for dårlig.
- Økte underskudd i kommuneregnskapene fører til at langt flere kommuner havner på departementets register for betinget godkjenning og kontroll. For å komme ut av listen, må underskuddet dekkes ved redusert tjenestetilbud som i stor grad vil ramme skole og eldreomsorg.
- Kommunenes Sentralforbund uttaler videre at begrensede økonomiske rammer kombinert med høye forventninger fra innbyggerne, stiller store krav når de nye kommunestyrene skal levere resultater i 2004. Verken innbyggerne eller politikerne på lokalt, regionalt og sentralt nivå er tjent med at den kommunale virkeligheten er milevis fra høstens fagre valgløfter.
- I mai 1995 ble det innført en ordning med avgrenset kompensasjon for merverdiavgift for kommuner og fylkeskommuner ved kjøp av visse tjenester fra næringsdrivende. Regjeringen foreslår nå at det blir innført en ordning med generell kompensasjon for

merverdiavgift for kommuner og fylkeskommuner. Når kommunene og andre som blir omfattet av ordningen, får kompensert merverdiavgift ved innkjøp, vil vi som følge av ordningen få reduserte utgifter. Inntektene til sektoren vil derfor bli justert slik at de blir tilpasset utgiftsnivået eksklusive merverdiavgift. Dette medfører at dette trekkes hovedsakelig blir gjort gjennom en engangsreduksjon i de frie inntektene til kommunal sektor. Dette betyr at forutsetningen for ordningen er at dette ikke skal påvirke de økonomiske rammene for staten, kommunesektoren og private som bli omfattet av ordningen.

- Forutsatt Stortingets tilslutning til Ot.prp. nr. 66 Om lov om endringer i spesialisthelsetjenesten, overtar kommunene finansieringsansvaret for transport av helsepersonale i kommunehelsetjenesten. Kommunene får også ansvaret for dekning av reiseutgifter for helsepersonell utenfor kommunehelsetjenesten i den grad behandlingen dekkes etter folketrygdloven kapittel 5. Dette innebærer at kr. 2 488 000,- er lagt inn i våre frie inntekter på bakgrunn av ordningen. Intensjonen og kravet overfor oss blir å finne kreative, men forsvarlige løsninger for denne ordningen. De sier seg selv at vi må redusere utgiftene innefor dette området. Hvis ikke blir det ytterligere oppsigelser for å rette opp gapet innenfor de frie inntektene og vårt faktiske driftsbehov generelt sett.

2.6 Befolkningsutvikling

Befolkningsutviklingen de seneste årene viser følgende utvikling:

Innbyggere	Loppa	Finnmark
Pr. 01.01.99	1443	74 061
Pr. 01.01.00	1426	74 059
Pr. 01.01.01	1421	74 087
Pr. 01.01.02	1398	73 732
Pr. 01.01.03	1329	73 514
Pr. 01.10.03	1301	73 196

Tallene taler for seg selv. Siden inngangen til år 2000 har vi mistet 125 innbyggere. Det gjøres oppmerksom på at våre frie inntekter er stipulert ut fra folketallet pr. 01.01.03 – 1329 innbyggere. De faktiske inntektene som vi vil motta i 2004 vil være basert på folketallet pr. 01.01.04. Dersom dette er ca. 1300 ved årsskiftet vil vi miste frie inntekter for ca 30 personer. Gjennomsnittlig skatteinntekt og rammetilskudd pr. innbygger i Loppa er ca. kr. 50 000,- totalt sett. Et slikt regnestykke vil gi oss et inntektstap på ca kr. 1 500 000,-. Jeg ber derfor om at de ekstra frie inntektene som vi fikk gjennom stortingets budsjettforlik blir satt til buffer for inntektstap i denne sammenheng. Noe annet vil være totalt uansvarlig.

Rådmannen er av den formening at vi bør starte en prosess for å søke om omstillingsstatus. Dersom vi skal få en positiv utvikling, må dette gjøres i form av en sterkere fokusering på nyskaping innen næringslivet. Dette i ett bredt omfang som inkluderer videreutvikling av fiskerinæringen, men også en bredere satsing på kompetansearbeidsplasser.

Dersom vi får omstillingsstatus og i tillegg klarer å få positiv effekt ut av samarbeidet i Regionrådet, så kan trenden snus. Det er således her vi må sette inn våre krefter. Alternativt vil vi gå mot en ”tvungen” kommunesammenslåing.

2.7 Budsjettrammer

Utgangspunktet for budsjettrammene for 2004 burde og skulle ha vært:

- Budsjett 2003.
- Vedtatt økonomiplan
- Regnskap 2002

Nå har vi en situasjon hvor vi kontinuerlig de kommende årene må fokusere på forbedringspotensiale hva gjelder drift generelt. I dette arbeidet er rådmannen overbevisst om at vi må innrette oss på en tankegang rundt samordning av tjenester, styringsstruktur og bevisst handling. Det tar tid å oppnå rasjonaliseringsgevinster. Arbeidet må derfor gis tilstrekkelig oppmerksomhet gjennom det å holde trykket og motivasjonen oppe. Men rådmannen vil også presisere at det selvsagt finnes en grense for når effektiviseringsgrensen er nådd. Med bakgrunn i den omfattende nedbemanningen vi har gjennomført inneværende år, føler rådmannen således at vi har skåret til beinet.

2.8 Frie inntekter

Frie inntekter for kommunesektoren består av rammetilskudd og skatteinntekter, og utgjør om lag 69 % av de samlede inntektene til kommunesektoren. Disse inntektene kan kommunesektoren disponere fritt innenfor de rammene som gjeldende lover og regler gir.

Siden Loppa er en minsteinntektskommune har ikke kommunen ”påvirkning” på eget skatteanslag som under tidligere ordninger. Det er veksten på landsbasis som er viktig. Det inntektsutjevne tilskuddet skal utjevne forskjellen mellom skatterike og skattesvake kommuner.

Som ledd i den pågående omleggingen av inntektssystemet har Stortinget lagt til grunn at andelen skatteinntekter av kommunesektorens samlede inntekter skal trappes opp til 50 % innen 2006. I 2003 er skatteandelen anslått til knapt 48 %. Det legges opp til at andelen skal økes til om lag 49 % i 2004.

Skatteøren for kommunene foreslås satt til 13,2 % (fra 12,4 i 2002 og 13 i 2003)

Skatteinntang jfr. Regnskap/budsjett 2000 – 2004

Tekst	Regnskap 2000	Regnskap 2001	Regnskap 2002	Budsjett 2003	Budsjett 2004
Økning		6,5 %	9 %		10 %
Anslag skatteinntekter	13.244.000	14.107.000	15.376.000	15.000.000	16.500.000

Ovenstående tabell viser utviklingen i kommunens skatteinntekter. Det gjøres oppmerksom på at inntektssystemet samlet sett indikerer at vi kan sette skatteanslaget til kr. 17 millioner. På bakgrunn av befolkningsnedgang, har rådmannen valgt å sette ned de frie inntektene med til sammen 0,5 millioner. De frie inntektene burde sannsynligvis vært satt enda lavere, men rådmannen har rett og slett ikke funnet det tilrådelig å kutte enda mer i kommunens tjenestetilbud. Vi får derfor håpe at folketallet nå stabiliserer seg, ettersom en ytterligere

nedgang vil få konsekvenser ved at rådmannen vil måtte foreta en nedregulering av budsjettet allerede i 2004.

Budsjettforliket av 16.11.03 vil gi oss ca. kr. 700 000,- i økning av de frie inntektene. Også dette beløpet anbefaler rådmannen settes som buffer i tilfelle at skatteanslaget ikke holder mål, jfr. nedgang i folketallet i kommunen og utviklingen av skattenivået for nasjonen.

Rammetilskudd

I revidert Statsbudsjett for 2003 ble rammetilskuddet for Loppas vedkommende beregnet til å bli totalt **kr. 49.486.000,-** (Ekskl. inntektsutjevning)

I Statsbudsjettet for år 2004 tilsier beregningene fra KRD at rammetilskuddet vil bli totalt **kr. 42.299.000,-** (Ekskl. inntektsutjevning). I tillegg har Stortinget vedtatt en plan for innlemming eller avvikling av øremerkede tilskudd i inntektssystemet. Siden det er nyvalgt kommunestyre, refereres endringer siden 2002.

Følgende tilskudd ble avviklet/innlemmet i 2002:

- *Tilskudd til omsorgstjenester*
- *Begrenset bruk av tvang*
- *Tilskudd til kirkelig virksomhet*
- *Tilskudd til grunnskoleopplæring for innvandrere 16 – 20 år*
- *Tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger*
- *Driftstilskudd til grunnskoler og grunnskoleinternat*
- *Tilskudd til lærlinger støperifag*

Følgende tilskudd ble avviklet/innlemmet i 2003:

- *Tilskudd til skolefritidsordning*
- *Tilskudd til leirskoleopplæring*
- *Tilskudd til seniortiltak i grunnskolen og vgs.*
- *Grunnskoleopplæring for innvandrere*
- *Driftsutgifter valg*
- *Refusjoner til kommuner – valg*
- *Driftsavtaler fysioterapeuter*
- *Tilskudd til utskrivning av unge funksjonshemmede (avvikles)*

Følgende øremerkede tilskudd blir avviklet/innlemmet i 2004:

- *Tilskudd til institusjoner*
- *Tilskudd til leirskoler*
- *Tilskudd til musikk- og kulturskoler*
- *Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner – PP-tjenesten*
- *Lokale og regionale kulturbygg*
- *Overføringer til kommunene – konfliktråd*
- *Rehabilitering – rusreform*
- *Tilskudd til lokalt miljøvern*

- Kommunal overvåking og kartlegging av biologisk mangfold
- Avløpstiltak

Beregning av rammetilskudd for 2003 og 2004
(tall i hele tusen)

Fast del:		Skjønn:						
Innbygger-tilskudd. Utgiftsutj.		Nord Norge tilskudd	Regional-tilskudd	Sum fast del	Ekstraord. Skjønn. Tapskomp.	Ordinært skjønn	Sum skjønn	Totalt rammetils. 2003/2004
25.332		8.080	8.332	41.744	901	6.841	7.742	49.486
21.079		7.931	8.070	37.080	600	4.619	5.219	42.299

Kommunenes inntektssystem er komplekst og slett ikke uproblematisk å sette seg inn i. Det kan nevnes at utgiftsutjevningen blir beregnet på grunnlag av en kostnadsnøkkel som består av 19 ulike kriterier for kommunene. Utgiftsutjevningen er begrunnet med at en rekke forhold av demografisk, geografisk og sosial art gir strukturelle kostnadsforskjeller som kommunene i liten grad kan påvirke. For at kommunesektoren skal kunne gi et likeverdig tjenestetilbud til sine innbyggere må det tas hensyn til slike strukturelle kostnadsforskjeller ved fastlegging av de økonomiske rammene. Slike kostnadsforskjeller kan for eksempel være aldersfordeling eller reiseavstand innen kommunen

I løpet av perioden 2002 – 2006 skal det gradvis gjennomføres fire endringer i inntektssystemet:

- Det ekstraordinære skjønnet skal avvikles
- Nye bosettingskriterier skal innføres i kostnadsnøkkelen
- Skatteandelen skal trappes opp
- Inntektsutjevningen skal økes

Det er hovedsakelig disse elementene som gir oss kraftig nedgang i de frie inntektene totalt sett.

Videre er det verdt å merke seg at f.o.m. 2003 vil innbyggertilskuddet, inkludert utgiftsutjevningen og inntektsutjevningen, være basert på befolkningstall pr. 01.01. i budsjettåret (i stedet for befolkningstall pr. 01.01. året før budsjettåret). Utgiftsutjevningen er foreløpig og vil først være endelig i juni 2004. Inntektsutjevningen vil ikke bli endelig klar før i februar 2005, fordi inntektsutjevningen foretas løpende gjennom budsjettåret. Det vil si at endelig fordeling av rammetilskudd til hver enkelt kommune for 2004 først er klar i februar 2005. Man skal derfor merke seg at samtlige tall som våre prognoser er tuftet på, baserer seg på innbyggertall pr.01.01.03.

Når det gjelder inntektsutjevningen så skal den utjevne forskjeller mellom kommunenes skatteinntekter. Løpende inntektsutjevning innebærer at det inntektsutjevvende tilskuddet til den enkelte kommune beregnes fortløpende 7 ganger i året når skatteinngangen foreligger. Inntektsutjevningen vil i 2004 være basert på at kommuner med skatt under 110 pst. av landsgjennomsnittet får kompensert 90 pst. av differansen mellom egen skatt og referansenivået på 110 pst.

Det vil være for omfattende å gå mer i detalj på forhold som påvirker de frie inntektene ytterligere. Men dersom det er noen som ønsker en bredere tilnærming til inntektssystemet, så anbefales ”grønt hefte” som er tilgjengelig på internett: <http://odin.dep.no/krd>.

Videre må det bemerkes at vi til tross for krevende tider med store utfordringer innen kommuneøkonomi, fikk en oppmuntring gjennom svar på vår søknad om skjønnskudd/rammetilskudd fra KRD. Statsråd Erna Solberg skriver blant annet følgende i departementets brev av 12.11.03:

”Det er imidlertid liten tvil om at Loppa kommune er i en spesiell situasjon. Pr. i dag er Loppa kommune den kommunen i landet som anslås å få sterke nedgang (5,1 pst) i de frie inntektene, en nedgang som kommer rett etter at kommunen har gjennomført betydelige omstillinger.

Jeg er kjent med at Loppa kommunes driftsresultat gradvis ble forverret over noen år frem til 2002, at kommunen tok den økonomiske situasjonen på alvor og at kommunen det siste året har foretatt en rekke endringer i sin drift. For meg ser det ut til at Loppa kommune har håndtert sine økonomiske utfordringer på en offensiv og målrettet måte og at det står respekt av det kommunen har klart å få til på kort tid.

I lys av den omstillingsprosessen Loppa kommune har vært gjennom synes det rimelig at kommunen får høyere tilskudd enn det som er lagt til grunn i forslag til statsbudsjett. Loppa kommune tildeles derfor et ekstra skjønnskudd på 2,8 millioner kroner for 2004.

Jeg er klar over at selv med dette ekstratilskuddet vil Loppa kommune måtte legge opp til et stramt budsjett neste år. Jeg antar likevel at oppgaven nå blir mer overkommelig for kommunen.

Til tross for at vi ikke fikk gjennomslag for hele vårt omsøkte beløp, så har vi fått en grundig og seriøs behandling av KRD ved Statsråden. Rådmannen føler også at svarbrevet gir en erkjennelse av at ingen kommuner skal rammes så sterkt at det er helt umulig å drive på et anstendig nivå.

Med forbehold om utviklingen av folketallet fastsettes følgende tall for Loppa kommunes frie inntekter for 2004:

Rammetilskudd for år 2004.....	kr. 42.299.000,-
+ Ekstra bevilgning fra KRD 12.11.03	kr. 2.800.000,-
+ Netto inntektsutjevning.	kr. 5.789.000,-
Totalt rammetilskudd	kr. 50.888.000,-
+ Skatt på formue og inntekt	kr. 16.500.000,-
Frie inntekter totalt	kr. 67.388.000,-

2.9 Renter og avdrag

Beregning av rente og avdragsutgifter for 2004:

Bank	Lånenr.	Renter/avdrag	2001	2002	2003	2004
Husb.	16700626 1	Renter	86.274	90.124	94.880	51.500
		Avdrag	0	27.200	27.200	27.200
		Restgjeld	1.360.000	1.332.800	1.305.600	1.271.600
Husb.	167009398	Renter	50.076	51.198	53.640	27.665
		Avdrag	16.000	16.000	24.000	32.000
		Restgjeld	768.000	752.000	728.000	696.000
Husb.	167132638	Renter				20.766
		Avdrag				0
		Restgjeld				500.000
K. Bank	19930349	Renter	296.179	265.797	247.019	83.559
		Avdrag	427.920	427.920	427.920	427.920
		Restgjeld	3.851.480	3.423.560	2.995.640	2.567.720
K. Bank	1997 0262	Renter	393.799	379.078	328.811	131.658
		Avdrag	179.520	179.520	179.520	179.520
		Restgjeld	4.667.432	4.487.912	4.308.392	4.128.860
K. Bank	1998 0053	Renter	159.298	138.749	106.670	37.516
		Avdrag	250.600	250.600	250.600	250.600
		Restgjeld	1.754.200	1.503.600	1.253.000	1.002.400
K.kreditt	Refinans.	Renter		2.630.850	2.464.913	1.416.321
		Avdrag		2.063.856	2.063.856	2.063.856
		Restgjeld	36.117.471	34.053.615	31.989.759	29.925.903
Opptas	Nytt øk.syst.	Renter				44.663
		Avdrag				30.000
		Restgjeld				970.000
K. kreditt	Helsesenter	Renter		772.800	1.163.633	1.562.063
		Avdrag			575.000	1.150.000
		(Restgjeld)		(32.821.000)	33.903.000	33.850.000
	Totalt renter			4.327.000	4.459.565	3.375.711
	Totalt avdrag			2.965.000	3.548.096	4.161.096
	Restgjeld		48.518.583	45.553.583	76.483.391	74.912.483

Tabellen viser beregningen av kapitalutgifter for de innlån som er registrert i Loppa kommune pr. dato. Det opptas ikke nye lån i 2004. Men det gjøres oppmerksom på at vedtatt låneopptak for finansiering av økonomisystem i 2003 videreføres til 2004, ettersom prosjektet er noe forsinket. Vi er i gang med opplæring og installasjon, men regner med at det kan bli et etterslep på regninger i 2004.

Lånegjelden har økt dramatisk i forbindelse med Øksfjord Helsesenter. Det gjøres oppmerksom på at vi er svært sårbare i forbindelse med renteutviklingen. Som det fremgår av tabellen – ”tjener” vi godt på dagens situasjon.

2.10 Personalsituasjon - kostnader

Innledningsvis vil rådmannen repetere at vi inneværende år på bakgrunn av kommunestyrets budsjettvedtak, har redusert våre stillingshjemler med ca. 20 årsverk. Uten denne reduksjonen ville det vært umulig å få budsjettet for 2004 i balanse. Dette fordi vi selvsagt tar med oss alle driftsreduksjonene fra 2003 til 2004 – men ikke minst må det presiseres at en rekke av nedbemanningstiltakene får en større årsvirkning i 2004 enn i 2003. Dette konkret fordi mange oppsigelser ikke trådte endelig i kraft før i midten av driftsåret 2003, og at helårsvirkningen i 2004 da blir vesentlig større. Tallmessig er dette gledelig, rent menneskelig er det tragisk, og tjenestemessig er det vanskelig.

Det knytter seg usikkerhet til lønnsveksten i 2004. Vi har valgt og legge inn 4,3 % lønnsglidning i budsjettet (kr. 2 400 000,-). Dette er lagt inn i en samlet pott under rammeområde 1.1.

Vi har budsjettet ordinær pensjonspremie for 2004 med 16 % etter anbefaling fra KLP. I følge KLP er dette forventet maksimal premie for Loppa kommune.

Rådmannen skrev følgende i kommentarene til 2003 budsjettet – det er en selvfølge at samme gjennomgående holdning råder også i 2004:

Som et stabiliserende økonomisk tiltak forutsetter rådmannen at vi innfører nærmest ansettelsesstopp i 2003. Kun nyrekruttering av det som vurderes som absolutt nøkkelpersonale kan godkjennes. For øvrig forutsetter rådmannen at vi benytter kommunens samlede arbeidsstryke gjennom totalvurderinger. Dette vil bli drøftet nærmere med arbeidstakerorganisasjonene, slik at vi fremmer en felles forståelse for håndteringen av situasjonen.

Følgende tabell viser utviklingen av lønnsutgiftene i henhold til fjorårets budsjett:

Art	Tekst	Budsjett 2003	Budsjett 2004
01	Fastlønn inkl. avtalefestede tillegg	42.332.000	39 875 000
02	Vikarer	3.499.000	2 221 000
03	Ekstrahjelp	581.000	310 000
04	Overtid	486.000	405 000
05/06	Annen lønn og trekkpliktige godtgjørelser	1.643.000	1 810 000
08	Godtgjørelse folkevalgte	744.000	548 000
09	Sosiale utgifter	6.753.000	6 717 000
	TOTALE LØNNSUTGIFTER	56.038.000	51 886 000
73	Refusjon prosjektstillinger	865.000	730 000
71	Sykelønnsrefusjon	2.068.000	980 000
	NETTO LØNNSUTGIFTER	53.105.000	50 176 000

Tabellen indikerer hvilke omfattende driftsreduksjoner vi har foretatt. Det må imidlertid bemerkes at avsatt midler til lønnsglidning kommer som en påplussing til tallene i tabellen. For ytterligere å illustrere den prosessen som er gjennomført, kan det nevnes at netto lønnsutgifter i 2002 budsjettet var på kr. 54 100 000,-.

2.11 Tjenestetilbudet

Kommunen har over tid hatt et meget godt tjenestetilbud. I tillegg har man vært flink i forhold til å få etablert større utbygginger.

Målet nå blir på mange måter mindre ambisiøst, men enda mer utfordrende. Vi skal være tilfreds dersom vi klarer å opprettholde et akseptabelt og forsvarlig tjenestetilbud. Det som er optimalt ønskelig, vil innenfor en rekke fagområder måtte bli det som kan forsvares som et akseptabelt minimumstilbud. Dette er beklagelig, men helt nødvendig i forhold til våre inntektsrammer. Det sier seg selv at når en liten kommune kutter 20 årsverk på ett år, så må det merkes av brukerne av våre tjenester. Rådmannen føler likevel at den nedbemanningen vi har gjennomført har vært forsvarlig. Dyktige medarbeidere skal ha honnør for måten omstruktureringene har blitt gjennomført. Problemet nå er at vi har ikke potensiale for ytterligere kutt i samme størrelsesorden. Vi kan bruke naturlig avgang og på denne måten klare å hente inn noen stillinger over år. Noen ny stor kutterunde vil bli dramatisk og direkte ødeleggende for kommunen og lokalsamfunnene.

Den mest faretruende problemstillingen i forhold til rådende situasjon er at den vil kunne oppleves som et ekstra stort press på våre ansatte. Usikkerhet i forhold til egen arbeidssituasjon og færre om å løse de samme oppgavene, vil nødvendigvis medføre slitasje. Kommunen som arbeidsgiver har således et stort ansvar. Vi kan ikke redusere personalressursene, og samtidig forvente samme tjenesteproduksjon.

Tiltakslyst, iver og glød etableres gjennom felles tilhørighet. Lagånd blir skapt gjennom trygghet og stolthet for den organisasjonen man selv er en del av. Derfor må vi være flinke til å kommunisere hva faktisk reduksjon av tjenester vil medføre også for den enkelte ansatte. Når vi reduserer driftsmidlene, reduserer vi i de fleste tilfeller tjenestegraden. Rådmannen vil også presisere at alle har et ansvar for å ivareta og bygge opp et godt arbeidsmiljø. Dette er spesielt viktig i tida vi er i og har foran oss. Det er i allefall gledelig og kunne konstatere at vi for 2004 kan fremlegge et budsjett i balanse uten masseoppsigelser som i fjor.

2.12 År 2004 – Vesentlige endringer

Endringene blir altså ikke så dramatiske som i 2003. Hovedsakelig skyldes dette tre forhold:

- De reduksjonene vi har gjennomført innværende år gir enda større virkninger i 2004. Et grovt anslag indikerer at vi sparer nesten 2,4 millioner mer på stillingskutt i 2004, siden helårseffekten nå blir total.
- Ekstrabevilgningen fra KRD på 2,8 millioner.
- Hele organisasjonen maner til nøkternhet. Samtlige tjenesteområder har strammet inn sine budsjetter.

Uten de 5,2 millionene som er nevnt ovenfor ville ikke rådmannen klart å få etablert driftsbudsjettet i balanse.

Under arbeidet med de foreslåtte tiltakene har administrasjonen fokusert på personalvurderinger, organisering av tjenester, økonomisk innparingspotensiale og ikke minst brukerbehov i en samlet helhet.

De vesentlige endringene nevnes kort nedenfor – og utdypes ytterligere i kommentarene under det enkelte rammeområde:

- Transport av helsepersonale effektiviseres
- På bakgrunn av grundig snuoperasjon og omstrukturering av Loppa Havn KF, har foretaket økonomi til å betale kaileie til Loppa kommune. (Tidligere år har foretaket vært en utgiftspost for kommunen).
- Oppstart av deltidsopplæring av depotmannskaper utsettes til 2005.
- Samtlige steiner er snudd, og vi har funnet mindre innsparingsmuligheter flere plasser i organisasjonen. Samlet sett har disse gitt positiv effekt.
- Rammeavtaler er reforhandlet til gunstigere pris, og i noen tilfeller sagt opp ved at tjenesteområder blir omorganisert.
- ¼ av underskuddet for 2002 dekkes ikke inn i 2004. Vi går således inn i register for tilsyn og kontroll av Fylkesmannen med åpne øyne.
- 2004 blir derfor å betrakte som et nødvendig pusterom ettersom vi ikke planlegger oppsigelser og nedbemanning.
- Men det forventes at vi benytter samlet arbeidsstyrke ved naturlig avgang. Ingen nyttilsettelser vil bli foretatt uten at dette er tvingende nødvendig.
- Det arbeides fortsatt aktivt for å finne forbedringspotensiale for vår forvaltning gjennom å etablere nye og bedre ordninger der dette er formålstjenlig. Dette med fokus på økonomisk uttelling.
- Det foretas ingen nyinvesteringer som påkrever nye låneopptak.

KAP 3. FORSLAG TIL DRIFTSBUDSJETT PR. RAMMEOMRÅDE

Forslag til driftsbudsjett pr. rammeområde (nettorammer) etter internregnskapet/budsjettet.

Kap.	Tekst	Budsj.2003	Budsj.2004	Økte/reduerte ramm.
1.1	Sentraladministrasjonen	10.133.000	12.578.000	
1.2	Oppvekst og kulturetaten	21.818.000	21.408.000	
1.3	Helse og sosialetaten	26.253.000	26.877.000	
1.4	Teknisk etat	4.869.000	4.351.000	
	Sum hovedkap. 1.1 - 1.4	63.073.000	65.214.000	
1.8	Skatt på inntekt og formue	15.000.000	16.500.000	
1.8	Momsrefusjon	990.000	3.500.000	
1.8	Skjenkeavgift	31.000	31.000	
1.8	Rammetilskudd	54.400.000	50.888.000	
1.8	Kompensasjonstilskudd	770.000	1.082.000	
	Brutto driftsresultat	8.118.000	6.787.000	
1.9	Netto renteutgifter	4.220.000	2.626.000	
1.9	Netto gjeldsavdrag	3.898.000	4.161.000	
	Netto driftsresultat	0	0	
	Netto driftsresultat brukt slik:			
	Styrking likviditetsreserven			
	Avsetning disposisjonsfond			
	Avsetning boligfond			
	Avsetning til næringsfond			
	Avsetning til fiskerifond			
	Avsetning vannverksfond			
	Avsetning avløpsfond			
	Totale avsetninger			
	Bruk av fond:			
	Bruk av regns.sk.mess.oversk.			
	Næringsfond			
	Disposisjonsfond/bundne dr.f.			
	Total bruk av fond			
	Driftsmidler til kapitalbudsjettet			
	BUDSJETT I BALANSE	0	0	

3.1 Generelle forhold.

Ut fra forrige tabell ser vi at nettoutgiftene på rammeområde 1.1 - 1.4 viser følgende utvikling, hensyntatt vekst i lønn og pensjonsutgifter:

		<u>2003</u>	<u>2004</u>
<i>Sum utgift rammeomr.</i>	<i>1.1 - 1.4</i>	<i>84.598.000</i>	<i>86.442.000</i>
<i>Sum inntekt rammeomr..</i>	<i>1.1 - 1.4</i>	<i>21.525.000</i>	<i>21.228.000</i>
<i>Sum netto utgifter</i>		<i>63.073.000</i>	<i>65.214.000</i>

Det må bemerkes at tallenes tale er klarere enn det kan sees ut ved første øyekast. Tidligere år har nettoutgiftene på rammeområdene pleid å øke med gjennomsnittlig 6 millioner pr. år. Siden 2002 har nettoutgiftene økt med "bare" 2,5 millioner totalt.

3.2 Rammeområde 1.1 - Sentrale styringsorganer/fellesutgifter.

Fordeling av utgiftene/inntektene kan synliggjøres nærmere med følgende tabell:

Utgifter Kostra hovedgruppe	Regnskap 2002	Budsjett 2003	Budsjett 2004
Lønn og sosiale utgifter		4 357 000	4 592 000
Kjøp av varer og tjenester		1 424 000	1 480 000
Utstyr og vedlikehold		1 989 000	1 903 000
Kjøp av tjenester		195 000	195 000
Overføringer		3 017 000	5 665.000
Finansutgifter		0	0
Sum utgifter	12 414 954	10 982 000	13.835.000
Inntekter			
Salgs og leieinntekter		229 000	242 000
Refusjoner		105 000	115 000
Overføringer		515 000	800 000
Finansinntekter		0	100.000
Sum inntekter	2 395 542	849 000	1.257 000
Sum netto utgifter	10 019 412	10.133.000	12.578.000

Bakgrunnen for at total tallene for 2004 er vesentlig høyere skyldes i all hovedsak at felles pott for lønnsglidning er lagt inn under rammeområde 1.1. Videre skyldes noe av merutgiftene for lønn at det er etablert ½ stilling som IT-konsulent.

Innspill til planlegging/fremtidsutsikter

De to siste års budsjettprosesser har vært av spesiell karakter. I fjor på denne tida fokuserte vi på totalt innsparingspotensiale. Vi la ingenting i mellom, og kjørte et beinhard løp, som etter lang kamp medførte at vi fikk driftsbudsjettet i balanse. Men dog med erkjennelse av at vi har ikke vesentlig mer å gå på hva gjelder modernisering, rasjonalisering og effektivisering.

Når vi så fikk statsbudsjettet for 2004 med der påfølgende tall for Loppa, så ble selv den største optimist preget av vantro og håpløshet. Rådmannen erkjente raskt at den eneste måten

vi kunne oppnå budsjettbalanse, var ved dramatisk omstruktureringer, f.eks gjennom skolestruktur/internerings.

KRD tok våre signaler til følge, og det vitner om seriøsitet og real behandling, når Statsråden innrømmet ekstra tilskudd for 2004. Dette ville vi ikke ha fått dersom vi ikke hadde dokumentert det arbeidet som er gjennomført inneværende år.

I innspurten av budsjettarbeidet føler rådmannen det vanskelig å være opptatt av de store visjoner for fremtiden. Men når vi får summet oss, så må vi klare og omstille oss til de nye rammevilkårene våre. Men i tillegg til intern omstilling, må vi gjøre hva vi kan for å påvirke de videre endringene av inntektssystemet. Dersom de slår ut ytterligere i årene 2005 og 2006, slik intensjonene forespeiler, så har vi ikke mulighet for å tilpasse våre utgiftsrammer i samme tempo.

Langsiktig kommuneplan må i så måte bli en arbeidsprosess for oss alle. Spørsmålet er hvordan vi skal prioritere og disponere våre ressurser selv i trange økonomiske tider. Rådmannen hevdet det samme i fjor, uten at vi har hatt kapasitet til å komme i gang. Dette er generelt et problem i økonomiske nedgangstider. Vi klarer ikke å løfte blikket tilstrekkelig, og er mer opptatt av å se oss tilbake.

Næringsutvikling blir således en kritisk faktor. Det er derfor overmåtelig viktig at vi benytter midlene fra næringsfondet så kreativt og målrettet som overhodet mulig.

Rådmannen ser for seg to områder som samlet sett kan være vegen å gå for å utvikle kommunen positivt de kommende årene:

- Forbedret interkommunalt samarbeid gjennom Vest-Finnmark Regionråd. Vi er i gang med en rekke prosjekter, som over tid vil kunne gi oss både innsparinger og gode forsvarlige tjenester. Det mest dagsaktuelle er innføring av felles økonomisystem (regnskap, fakturering, lønn m.m.). Vi har etablert server i Hammerfest kommune gjennom vertskommunemodell. Opplæring og installasjon for øvrig pågår i disse dager.
- Vi bør begynne å utrede søknad om å bli omstillingskommune. Med omstillingskommune siktes det til omstilling og nyskaping innen næringslivet. I dag fungerer det slik at de kommunene som får omstillingsstatus, får bevilget midler til formålet: 50 % fra KRD/SND, 25 % fra fylkeskommunen og 25 % som kommunens eget bidrag. Det er ingen selvfølge at en kommune får omstillingsstatus etter eget ønske, men med de utfordringene vi står ovenfor hva gjelder svingninger og konkurser innen fiskerinæringen, så bør vi ha et legitimt håp om å få omstillings-/nyskappingsstatus. Det understrekes at vi må finansiere 25 % av utgiftene selv. Om vi har en totalramme på 4 millioner, så må vi ut med en million i året av kommunens midler. Men over 4 år så ville vi under slike rammer ha 16 millioner til nyskaping innefor næringslivet. Ved nøye planlegging, kritisk bruk av midlene og litt hell hva angår tiltrekning av næringsaktører, så er jeg overbevisst om at dette ville kunne gi vekst i hele Loppasamfunnet.

Endringer i oppgaver m.v.

Ettersom vi har en helt annen kommunal hverdag å forholde oss til, er det naturlig at nytenkning må prege oss fremover. Samordning av tjenester, utstrakt samarbeid på tvers av sektorene og endringer i arbeidsoppgavene har vært og vil være nøkkelford i tiden som

kommer. Dessuten vil vi oppleve at tida ikke alltid strekker til når vi skal foreta analyser og konsekvensvurderinger. Vi må derfor belage oss på å prøve og feile en del.

Feilmarginen på vårt arbeid vil øke, saksbehandlingstiden vil kunne bli lenger og tjenestekvaliteten vil kunne synke. Dette er noe vi må ta inn over oss. Det vil derfor være naturlig at vi forbereder oss på en del klager. I tillegg antar jeg at mange vil tolke moderate negative opplevelser verre enn de faktisk har vært.

Langsiktige mål

Rådmannen skrev følgende i budsjettkommentarene for 2003:

”Aktivitetsnivået i budsjettforslaget er redusert innenfor samtlige rammeområder. Dette er gjort for å få budsjettet i balanse. Smertegrensen er nådd i forhold til dette, og vi har absolutt ikke mer å gå på. Rådmannen tillater seg derfor å be om at samtlige politiske partier bruker sine politiske kanaler til å få satt småkommuneproblematikken på dagsorden. Dersom vi fortsatt skal bo her, og dersom vi fortsatt skal ha et forsvarlig tjenestetilbud, så tåler vi ikke mer seigpining.

Likevel er det vår fordømte plikt å gjøre jobben så kreativt og så lite smertefullt som overhodet mulig.

Rådmannen maner til, tross for dystre spådommer at vi holder hodet kaldt og våger å tenke overordnede strategier. Hva skal vi gjøre for å få til en positiv utvikling i folketallet? Hva gir rotfeste for ungdom? Hvordan skal vi videreutvikle fiskerinæringa, og hvilke andre komparative fortrinn kan vi videreutvikle? Hvordan forvalter vi best vårt sjø- og landareale? Spørsmålstillingene et utømmelige. Men vi må våge å kjenne på dem, og ta de inn over oss før det er for sent.”

Bakgrunnen for å gjenta dette er at situasjonen totalt sett er uforandret. Jeg håper derfor at vi til tross for et nødvendig og sylskarpt fokus på økonomiutviklingen og der tilhørende igangsatte tiltak, skal evne å utarbeide kommuneplan samt igangsette prosess rundt omstillingsstatus.

Innspill til økonomiplanen 2004 – 2007

Siden inntektssystemet gir negative utslag i en slik størrelsesorden som medfører en totalt umulig situasjon for oss i perioden, har rådmannen funnet det direkte uhensiktsmessig å fremarbeide et scenario basert på mareritt og aldeles håpløse tall. Jeg håper at systemvirkningene gjennom økt fokus på uforholdsmessige virkninger skal bli dempet av ansvarlige myndigheter.

Men i inneværende år og i planperioden må vi fortsette med å ha en kontinuerlig gjennomgang av hele kommunens tjenesteområder. Dette med formål om å holde disse på et forsvarlig minimumsnivå og samtidig etterstrebe bedre løsninger tuftet på økonomisk gevinst.

Kommentarer til årsbudsjettet 2004

Driftsramme til Loppa kirkelige fellesråd inngår i rammeområde 1.1. Tildelte rammer for de siste årene viser følgende utvikling:

Budsjett 1998	Budsjett 1999	Budsjett 2000	Budsjett 2001	Budsjett 2002	Budsjett 2003	Forslag 2004
1 389 000	1 550 000	1 570 000	1 624 000	1 692 000	1 500 000	1 425 000

Fellesrådet ønsker på bakgrunn av sitt budsjettforslag et kommunalt tilskudd på kr. 1 600 000,-. Men i forhold til den økonomiske situasjonen som kommunen er i, ser ikke rådmannen det overkommelig å innfri dette ønsket. I tillegg må det bemerkes at presteskyssen tidligere ble finansiert innenfor ovennevnte ramme. Fra og med 01.01.03 blir presteskyssen statlig finansiert. Dette forklarer nedgangen i rammen for 2003. Inneværende år vil fellesrådet også nyte positiv effekt av omleggingen i forbindelse med mva-ordningen. Rådmannen antar derfor at forslaget til ramme for 2004 skal være et tilnærmet nullsumspill for fellesrådet.

Formannskapetets disponible midler er foreslått til kr. 130 000,-. Det må gjøres oppmerksom på at noen av disse midlene allerede er bundet opp gjennom tidligere vedtak og avtaler. Rådmannen skulle ønske at rammen i forslaget hadde vært av betydelig større omfang, men har ikke evnet å finne midler til dette.

Generelt er det også kommet en del ekstra utgifter/aktiviteter under rammeområdet. Kort kan for eksempel nevnes: avsetning til Vest-Finnmark Regionråd, juridisk bistand, interkommunalt arkiv, innkjøpssirkelen og det faktum at det må rettes opp i noe underbudsjettering fra tidligere.

Rådmannen håper at regionrådet i sterkere grad kan gi oss positiv effekt ved interkommunalt samarbeid. Vi har allerede høstet nyttig erfaring gjennom samarbeid med Måsøy- og Kvalsund kommune ved anskaffelse av nytt økonomisystem. Vi har gjennom dette fått ned våre kostnader ved opplæring og installasjon. Samtidig har vi fått nyttig og nødvendig tilgang til andre kommuners kompetanse. I tillegg må nevnes at en del tunge saker er blitt saksbehandlet av andre kommuner og at vi har fått tilgang til basisen i saksfremleggene. Dette forenkler arbeidet vårt i hverdagen.

I tillegg må nevnes at vi har lagt inn fellespott til lønnsglidning under rammeområde 1.1. Dette gjør at tallene i driftsbudsjettet har eset ut på rammeområdet. Her vil det imidlertid bli foretatt budsjettregulering og omfordeling av midlene på slutten av budsjettåret.

Videre ser vi en positiv økonomisk effekt på at politisk organisering og godtgjøring er satt til et meget nøkternt nivå. Det samme må sies om bevertning, representasjon og lignende.

Rammeområde 1.2 og rammeområde 1.3 – Levekårseksjonen

Fra 1. august 2003 ble rammeområde 1.2 – oppvekst og kultur og rammeområde 1.3 – helse og sosial slått sammen til en enhet under navnet Levekårseksjonen. Formålet med sammenslåingen er å få til en bedre ressursutnyttelse og ikke minst bidra til en mer fleksibel bruk av personale. Dette siste vil en finne igjen ved at vikarpostene er budsjettert lavere enn i fjor. Tanken er at vi gjennom en større grad av samhandling skal kunne bruke personalet slik at topper i en avdeling først søkes løst gjennom at man utnytter slakk i andre.

Ideelt sett skulle ikke budsjettet neste driftsår vært bygget opp med to avdelingsregnskap, men i påvente av blant annet pedagogisk utviklingsplan som også skal vurdere antall resultatenheter, og ikke minst det faktum at det å skulle få til en samhandling mellom de to

gamle etatene på fire måneder er umulig, så ble avgjørelsen tatt om denne presentasjonsformen dette driftsåret.

3.3 Rammeområde 1.2 - Undervisning og kultur

Kommentardelen fra sektoren bygger på delegert ansvarsområde (lokal tilpasning).

Fordeling av utgiftene/inntektene kan synliggjøres nærmere med følgende tabell:

Utgifter Kostra hovedgruppe	Regnskap 2002	Budsjett 2003	Budsjett 2004
Lønn og sosiale utgifter		22 195 000	20 071 000
Kjøp av varer og tjenester		3 116 000	3 359 000
Utstyr og vedlikehold		584 000	745 000
Kjøp av tjenester		526 000	941 000
Overføringer		1 126 000	575 000
Finansutgifter		0	0
Sum utgifter	33 892 655	27 547 000	25 691 000
Inntekter			
Salgs og leieinntekter		1 822 000	1 308 000
Refusjoner		3 907 000	2 975 000
Overføringer		0	0
Finansinntekter		0	0
Sum inntekter	10 721 350	5 729 000	4 283 000
Sum netto utgifter	23 171 315	21 818 000	21 408 000

Innspill til planlegging/fremtidsutsikter

Levekårsutvalget vedtok på sitt første møte nå i høst å sette i gang arbeidet med plan for pedagogisk utvikling i Loppa kommune. Levekårsjefen finner det derfor i påvente av denne planen det ikke riktig å binde opp aktiviteten for mye. Planen skal være ferdig innen utgangen av første halvår 2004. Voksenopplæringsplanen for kommunen ble vedtatt i 2001 og rulleringen av den vil også inngå i ovennevnte plan.

Skolene:

Loppa kommune har 4 grunnskoler, og alle er fådelte skoler, med elever i 1.-10.klasse. Elevprognosene på skolene vil holde seg omtrent på samme nivå, som inneværende år, de neste 4-5 årene. Stillingshjemlene er inneværende år fordelt slik: Sandland skole har 11 elever og 3 stillinger, Bergsfjord har 16 elever og 4 stillinger, Nuvsvåg har 34 elever og 5,5 stillinger og Høgtun skole har 103 elever og 11,5 stillingshjemler (pr. 1/10-03). Vår elev i Sør-Tverrfjord går på skole i Sandland, og er telt med der.

Barnehagene/sfo:

Inneværende år er det 3 barnehager og 3 sfo-tilbud i kommunen. En barnehage er organisert i oppvekstsenter, med rektor som administrativ, pedagogisk og personalmessig ansvarlig, og denne er godkjent for 12 plasser. Nuvsvåg er godkjent for 18 plasser, og Øksfjord barnehage for 54 plasser. Loppa har over 100 % barnehagedekning, dvs.

at vi flere ledig barnehageplasser enn hva det er behov for. Dette skyldes i hovedsak to forhold, den ene er at kontantstøtten gjør det attraktivt å være hjemme med barn under tre år, det andre er at vi dessverre opplever permitteringer og usikkerhet i fiskerinæringen. En nedbygging av barnehagekapasiteten på grunn av konjunktursituasjonen i fiskeriene er ikke å anbefale. En nedbygging av denne kapasiteten vil føre til at vårt faglærte personell flytter på seg, siden arbeidsmarkedet for denne gruppen er relativt god. Det er også et poeng i denne sammenheng at de fleste som arbeider i barnehage er kvinner, og kvinnelige arbeidsplasser i Loppa kommune er meget viktig. En nedbygging kan på denne bakgrunn fort bli vanskelig å bygge opp når konjunktursituasjonen snur.

Nuvsvåg og Bergsfjord har skolefritidsordning med 3-4 elever, der barna har tilbud i barnehagen, utenom vanlig undervisningstid. Høgtun har en daglig leder for sfo i 50 % stilling. Det er 25 elever i ordningen, i tillegg har SFO ansvar for 3 elever mens de venter på skolebussen.

Kulturskolen:

Høgtun og Nuvsvåg skole har kulturskoletilbud, og kulturskolen har en adm. ressurs i 20 % stilling. Kulturskolen gir tilbud til barna i drama, teater, dans, musikk og husflidsundervisning. Det er lærere ved skolen som har ansvaret for kulturskoletilbudene, i samarbeid med Loppa kirkelige fellestråd, da organisten gir piano/kortilbud. Elever i kulturskolen har deltatt på Ungdommens Kulturmonstring lokalt, på fylkesnivå, og ikke minst på landsnivå.

Videre er Kulturskolen en brobygger mellom bygdene i Loppa kommune. Kulturskolen planlegger og koordinerer de eksterne kulturtilbud vi får mellom skolene, slik at vi oppnår flest mulige felles kulturopplevelser. På denne måten blir elevene kjent med sine jevnaldrende rundt om i kommunen, og dette syns vi er så viktig at Kulturskolen også tilrettelegger det slik at det etter forestillingene gjennomføres felles undervisningsopplegg for alle elevene som har vært med. Dette vil også, siden dette krever felles planlegging, bidra til at våre lærere blir bedre kjent med hverandre.

Kulturskolen vil i 2004 begynne å arbeide med og etablere Loppa barnekor. Dette er tenkt gjennomført i samarbeid med Loppa kirkelige fellestråd og skolene. Det vi ser for oss er at en bruker bl.a. musikktime til å øve inn et felles repertoar på alle stedene. Dette syes sammen med felles øvelser, og vi har som mål å kunne fremføre en felles konsert neste jul. En konsert som vi også skal turnere med i egen kommune.

Kulturskolen samarbeider også med det nylig gjenetablerte Øksfjord skole og musikkorps. Dette korpsset har også medlemmer fra Burfjord og Langfjorbotn.

Av øvrige kulturtilbud har vi folkebibliotek i Øksfjord, som har arbeidet med et 3-årsprosjekt med filial på butikken i Bergsfjord. Dette prosjektet er fullført med så godt resultat at levekårsutvalget på sitt første møte vedtok å videreføre dette som et kommunalt tilbud.

Kommuneplanen for idrett og friluftsliv i Loppa skulle rulleres våren 2003, dette må på grunn av omorganiseringen gjøres tidlig i 2004.

Kulturuka i Loppa bør videreføres, som et "møtested" for det frivillige og kommunale kulturlivet i kommunen. For året 2004 ønsker levekårsseksjonen å utfordre de lokale kulturorganisasjonene til en større og sterkere satsning, slik at bredden i kulturlivet i Loppa synliggjøres bedre.

Samfunnshuset i Øksfjord trenger et stort løft for å være funksjonsmessig etter dagens behov. Det er nedsatt en gruppe som skal arbeide med flerbrukshus/idrettshall, men dette vil først komme noen år frem i tid, på grunn av kommunens storsatsning på Øksfjord helsesenter.

Langsiktige mål

Oppvekst- og kulturdivisjonen har som langsiktige mål:

- Barn og unge skal ha et trygt og sikkert oppvekstmiljø i kommunen, og et stabilt, godt og helhetlig læringsmiljø, både i barnehage og skole.
- Mangfoldig og levende kulturliv i kommunen.
- Være en brobygger mellom skole og barnehage, og de frivillige organisasjonene som driver idrett og annen kulturvirksomhet.
- Være samlende for hele kommunen, og skape mer kontakt mellom bygdene, spesielt for barn og unge.

Arbeide for lokale, regionale og nasjonale mål for oppvekst og utdanning, og gi god og målrettet informasjon til barnehager, skoler, foreldre og myndigheter.

Innspill til økonomiplanen 2004 – 2007

- Flerbrukshus / idrettshall / bibliotek / museum.
- Tilrettelegging for funksjonshemmede i kommunale bygg, skoler og barnehager.
- Høgtun skole fikk montert bl.a. 2 rullestolheiser på ungdomsskolen, men flere av de andre skolene mangler god tilrettelegging for funksjonshemmede elever.
- Vektlegge høgt kompetansenivå i skole og barnehage. Et svært godt virkemiddel i forbindelse er vårt regionale skolesamarbeid.
- Samarbeid mellom bygdene i kommunen; opprettholde ”Team Loppa”.
- Kommuneplanen for idrett og friluftsliv.
- Voksenopplæringsplanen.

Kommentarer til årsbudsjettet 2004

Årets budsjettarbeid har vært en hektisk og krevende prosess, da det var mye usikkerhet i forhold til hvilke rammer vi hadde å forholde oss til. De enkelte virksomhetene sendte inn forslag til budsjett. Disse ble justert slik at alle virksomhetene stort sett har fått innfridd sine ønsker om å få økt sine rammer på driftssiden.

Skolene:

Administrasjonen har gjennomgått skolenes ressurser, ut fra lovpålagte ressurser, og beregnet etter elevtall og rammetimetall så vil dagens stillingshjemler ved skolene ikke endres neste år.

Loppa kommune har bevilget kontantstøtte til de foreldre i Vassdalen som sender barna sine med buss til skolen.

Barnehagene:

Oppvekst- og kulturretaten fortsetter samarbeidet med Rsk Vest-Finnmark med kvalitetsutviklingsprosjektene i forhold til det pedagogiske personalet i skole og barnehage.

Kultur:

Kulturkonsulent(25%) og biblioteksjefstillingen (75%) står vakant til medio mars.

Kulturkonsulentstillingen inndras etter det. Stillingen som biblioteksjef reduseres til 25 %, og resten gjøres om til 50 % assistent i kultur og bibliotekarbeid.

Administrasjonen ønsker å opprettholde deltakelsen på Ungdommens Kulturmonstring.

Tilskuddsordningen til idrett og kultur opprettholdes slik den er, et ønske fra oppvekst- og kulturstyret, for å stimulere aktiviteten i organisasjoner og klubber i kommunen, og ivareta de ansvarsoppgavene som administrasjonen foreslår.

Det skal være trygt og godt å vokse opp i Loppa kommune, og vi må fortsette å fokusere på den kvaliteten vi har her, slik at vi kan være med å opprettholde og bygge opp velferdstiltak og kompetansearbeidsplasser i kommunen vår.

3.4 Rammeområde 1.3 - Helse, sosial, pleie og omsorg.

Kommentardelen fra sektoren bygger på delegert ansvarsområde.

Fordeling av utgiftene/inntektene kan synliggjøres nærmere med følgende tabell:

Utgifter	Regnskap	Budsjett	Budsjett
Kostra hovedgruppe	2002	2003	2004
Lønn og sosiale utgifter		24 534 000	22 412 000
Kjøp av varer og tjenester		3 396 000	4 764 000
Utstyr og vedlikehold		759 000	1 137 000
Kjøp av tjenester		1 542 000	2 444 000
Overføringer		984 000	1 045 000
Finansutgifter		77 000	77 000
Sum utgifter	33 988 749	31 292 000	31 879 000
Inntekter			
Salgs og leieinntekter		2 308 000	2 092 000
Refusjoner		2 654 000	2 833 000
Overføringer		0	0
Finansinntekter		77 000	77 000
Sum inntekter	5 897 016	5 039 000	5 002 000
Sum netto utgifter	28 091 733	26 253 000	26 877 000

Innspill til planlegging/fremtidsutsikter

Handlingsplan for eldre:

Dette arbeidet vil forberedes nå før jul, og påbegynnes tidlig neste år.

Psykiatri:

Her vil fokus på barn og ungdom fortsette, i tråd med de signaler som kommer fra statlig hold i forhold til bruk av øremerkede psykiatrimidler.

Det er opprettet en tverrfaglig kommunal gruppe som skal jobbe med dobbeltdiagnoseproblematikk rus/psykiatri med veiledning fra VVP og Jansnes. Vi har nødvendig kompetanse til å videreutvikle den jobben vi allerede gjør i forhold til denne gruppen. En sosionom har videreutdanning i rus/ psykiatri.

Endringer i oppgaver m.v.

Vi jobber kontinuerlig med kvalitetssikring av helse og sosialtjenestene. Det er utarbeidet en rekke kvalitetsstandarder for ulike tjenester. Det utarbeides nye standarder som defineres etter lovens minstekrav, og de oppgavene som prioriteres vil være i tråd med de nydefinerte standarder.

Langsiktige mål

Målsettingen for avdelingen på lang sikt er å bevare en etat som preges av høy kompetanse, fleksibilitet, entusiasme og høy tjenesteproduksjon. Evnen til å tilpasse seg endrede rammebetingelser vil være avgjørende for å kunne yte befolkningen gode nok helsetjenester i framtiden. De signaler som gies fra statlig hold er at stadig flere og mer ressurskrevende oppgaver blir overført til kommunene. Det følger lite midler med og dette krever evne til nytenking og fleksibilitet .

Vi har et oppdatert planverk på plass og målsettinger for de ulike tjenestene er definert. Virksomhetsplaner og evalueringssystemer som er innarbeidet er gode hjelpemidler til å komme videre i henhold til de oppsatte mål.

Alle tjenester skal kvalitetssikres framover, og det vil bli utarbeidet en skisse til hvordan vi skal få ferdigstilt dette arbeidet.

Innspill til økonomiplanen 2004 – 2007

Drift:

Driften i 2004 er kuttet til beinet. Dette gjelder særlig innen for postene inventar og medisinsk utstyr. Følgende må taes med i økonomiplan fra 2005 (ikke lagt inn i 2004)

- Sykesenger på avdelingen : 60-70.000 (2 senger og nattbord pr år) fra 2005 - 2008
- Supplere og fornye medisinsk utstyr til alle avdelinger

Stillinger:

- Vurdere behovet i forhold til handlingsplan for eldre – hva er behovet etter ny organisering – og at vi ikke har nådd toppen av eldrebølgen (2008-2010)

Kommentarer til årsbudsjettet 2004

Sosialavdelingen

Det er ikke lagt inn noen reserver for endring i sysselsettingen eller andre forhold som kan virke inn på behovet for sosialhjelp.

Barnevern

På barnevernbudsjettet er det budsjettert med samme aktivitet som for 2003. Nye store saker må det gis tilleggsbevillinger for hvis de kommer.

Helseavdelingen

For å synliggjøre ressursbruken er Bedriftshelsetjenesten skilt ut som en egen avdeling.

Neste år vil transport av helsepersonell bli en ren kommunal utgift. Administrasjonen har arbeidet intenst med å finne en løsning som både skal ta hensyn til våre brukere/pasienter og ikke minst til dagens økonomiske situasjon. Levekårssjefen vil med dette redegjøre for vårt tjenestetilbud i Vestre –Loppa:

1. Antall kontordager i Vestre – Loppa opprettholdes på dagens nivå. Eneste endring blir at kontordagene i Langfjordhamn og Sør-Tverrfjord blir på samme dag, ikke som nå på hver sine dager.
2. For Nuvsvåg blir det ikke egen skyss for helsepersonell. Vi må bruke vanlig rutegående tilbud.
3. Hjemmesykepleien følger med legeskyssen og utfører sine arbeidsoppgaver på stedene Sandland/Sør-Tverrfjord og Bergsfjord.
4. Hjemmesykepleien får en gang pr. måned bruke egen skyss til Langfjordhamn, og en gang pr. måned til stedene Andsnes/Segelvik og Skavnakk/Frakkfjord. På denne turen må en ha tilstrekkelig personell slik at en først kan gå til Andsnes/Segelvik med personell for deretter gå til Frakkfjordbotn og Skavnakk. Når en har gjort unna Frakkfjord/Skavnakk går en til Andsnes/Segelvik før en går tilbake til Øksfjord. Skulle en ha behov for ytterligere oppfølging fra hjemmetjenesten på disse stedene kan det gjennomføres i forbindelse med kontordager på Sandland.
5. Vi gjør intern avtale som vil sikre oss oppfølging av evt. brukere på Loppa øy.

Pleie og omsorg (hjemmebasert omsorg og sykehjemmet)

Alle tjenester som ytes vil bli gjennomgått og definert i forhold til lovkravene. I budsjettet er det lagt inn kjøp av IKT-utstyr og programvare, noe som vil effektivisere driften og frigjøre administrative ressurser. Vi har også skiftet ut bilparken med mer hensiktsmessige kjøretøy.

Neste år vil statens bidrag til dekning av utgifter for særlig krevende brukere refunderes etter særskilt rapportering av kostnader. I dag får kommunen bidrag gjennom skjønnsmidler til dette. En særlig krevende bruker er definert ut fra en økonomisk størrelse, slik at brukere som koster oss over kr. 700 000, - er en særlig krevende bruker. Unntaket er sterkt hjelpetrengende eldre over 67 år som finansieres gjennom rammetilskuddet. Kommunene får en toppfinansieringsordning hvor vi får refundert 80 % av gjennomsnittlige kostnader over kr. 700 000, - på landsbasis. Hvordan dette skal beregnes helt eksakt er ikke endelig avklart, men departementet skal i løpet av høsten sende ut eget rundskriv som beskriver nevnte forhold i detaljer. Dette fører til at vi i vårt budsjettforslag har et usikkerhetsmoment.

3.5 Rammeområde 1.4 - Driftsavdelingen.

Kommentardelen fra sektoren bygger på delegert ansvarsområde.

Fordeling av utgiftene/inntektene kan synliggjøres nærmere med følgende tabell:

Utgifter Kostra hovedgruppe	Regnskap 2002	Budsjett 2003	Budsjett 2004
Lønn og sosiale utgifter		4 982 000	4 811 000
Kjøp av varer og tjenester		1 961 000	2 132 000
Utstyr og vedlikehold		3 790 000	4 026 000
Kjøp av tjenester		1 417 000	1 481 000
Overføringer		0	0
Finansutgifter		2 627 000	2 587 000
Sum utgifter	23 484 497	14 777 000	15 037 000
Inntekter			
Salgs og leieinntekter		7 492 000	8 270 000
Refusjoner		58 000	58 000
Overføringer		0	0
Finansinntekter		2 358 000	2 358 000
Sum inntekter	15 859 462	9 908 000	10 686 000
Sum netto utgifter	7 625 035	4 869 000	4 351 000

Følgende hovedposter inngår i tabellen ovenfor:

- Administrasjon driftsavdelingen og uteseksjonen.
- Maskinpark og tekniske tjenester.
- Samferdsel
- Bygg og eiendomsforvaltning.

Endringer i oppgaver m.v.

Det arbeides videre med mulighetene for samarbeid med andre, blant annet nabokommuner. Dette arbeidet har vist seg vanskelig å få til, men det jobbes fortsatt med å få til samarbeid på enkeltområder basert på avtaler.

Tilsynsoppgavene vil endres gjennom innføring av større grad av automatisering og overvåking, uteseksjonen må effektiviseres da færre skal utføre de samme oppgavene innen drift og vedlikehold av kommunens bygg og anlegg.

Det arbeides med å sette i verk omorganiseringen av renholdstjenesten i kommunen, målet er at de samlede renholdsressurser skal samles under driftsavdelingen. Inntil en permanent organisering er på plass er renholderne administrert som tidligere.

Teknisk styre er lagt ned og overført til formannskapet fra 1.11.2003.

Øksfjord skipsekspedisjon er overført til privat aktør fra 01.09.2003.

Langsiktige mål

Få til en effektiv utnyttelse av ressursene ved etaten, slik at vi kan levere gode tjenester internt til kommunens øvrige etater og eksternt til kommunens innbyggere. Vi ønsker å fremme godt samarbeid mot andre kommuner og instanser som det er naturlig å samarbeide med.

Innspill til økonomiplanen 2004 – 2007

Ved omorganiseringen av renholdstjenesten må det ses på muligheten til organisering av renholdsledelsen innenfor eksisterende stillinger ved avdelingen, ved å tillegge disse ekstraoppgavene til en av stillingene. Renholdsledelsen er i dag tillagt den enkelte rektor og avdelingsleder. (barnehager, skoler, sykehjem).

Kommunen har i dag en meget god kvalitet på snøryddingen på kommunens veier. Det må ses på mulighetene til å redusere kravene til kvalitet i kontraktene, her kan det være muligheter til innsparing på kontraktene. Det bør også ses på behovet for brøyting på steder med liten eller ingen bosetting om vinteren.

Kommunale veilys er en viktig trivselsfaktor, det bør allikevel foretas en kritisk gjennomgang av alle veilysene for å fjerne disse der det ikke er fastboende eller de er viktige for trafikken.

Det må tas en kritisk gjennomgang av behovet for stillinger med avdelingen, ved naturlig avgang må det ses på om det er mulig med omorganisering og effektiviseringstiltak i stedet for nyansettelser. For renholdstjenesten må også de samlede ressurser og en kritisk gjennomgang av renholdsbehovet vurderes i forhold til nyansettelser. Driftsavdelingen (tidligere Teknisk etat) arbeider kontinuerlig med vurdering av behovet for stillinger og effektivisering, fra 1997 er det kuttet 3 hele stillinger under kapittel 1.4.

Kommentarer til årsbudsjettet 2004

Økte utgifter

Kjøp av varer og tjenester økes med kr 221.000,-. Dette skyldes i hovedsak økning i strømutgiftene med kr 118.000,- og økning i forsikringspremien med kr 44.000,-. I tillegg kommer det mindre økninger blant annet i telefonutgifter og reise og diett p.g.a. opplæringen i deltidsbrannvesenet.

Utstyr og vedlikehold økes med kr 236.000,-. Dette er innkjøp av nødstrømsaggregat til vannverket i Øksfjord med kr 120.000,-, økning i brøyteanbudene med kr 24.000,-, vedlikehold veilys økes med kr 62.000,-, ny luftkompressor brannvesenet med kr 25.000,-, i tillegg er det en del mindre endringer.

Kjøp av tjenester økes med kr 64.000,-. Dette skyldes underbudsjettering i 2003 som gir en økning av betaling til Vefas IKS med kr 51.000,-. I tillegg er det økning av betaling til 110-sentralen, IUA-Vest Finnmark og Septiktømmebil med samlet kr 13.000,-.

Reduserte utgifter:

Lønn og sosiale utgifter reduseres med kr 171.000,-. Lønnsutgiftene er redusert med kr 230.000,- på grunn av kutt i stillinger, det er ikke regulert for lønnsøkninger.

Pensjonsutgiftene er samtidig økt med kr 54.000,-. Overtid er økt med kr 5.000,-.

Finansutgifter er redusert med kr 40.000,-, Dette er avsetning til vannfond som reduseres med kr 86.000,- og avsetning til avløpsfond økes med kr 46.000,-.

Økte inntekter

Egeninntektene for teknisk sektor er økt i h.h.t. vedtak i kommunestyret.

Det er budsjettert med kr 700.000,- i inntekter for kaileie fra Loppa Havn KF. Det har vært knyttet stor usikkerhet omkring dette da det har vært store endringer i Loppa Havn KF i 2003, både innføring av havnedistrikt og overdragelse av skipsekspedisjonen til privat aktør, driftsresultatet har derfor vært svært usikkert og er det til dels fortsatt. Kaileien er beregnet ut fra budsjettforslag fra Loppa Havn KF for 2004, det må forhandles med Loppa Havn KF for å fastsette endelig leiesum, eventuelt kjøpesum, for kaiene.

Husleieinntektene på omsorgsboligene økes med kr 92.000,- da leiligheter som er brukt av Øksfjord helsesenter under ombyggingen ved helsesenteret frigjøres fra 20.12.2003. Det budsjetteres samtidig med et leietap på kr 59.000,- da lokalene til hjemmetjenesten blir stående tomme.

Internatbygget får økte inntekter på kr 12.000,- pga. økning i leiepris for Øksfjord atletklubb.

Reduserte inntekter

I småbedriftsenteret står lokaler tomme og noen lokaler er leid ut til nedsatt leiepris, leietapet er kr 59.000,-.

KAP. 4 FORSLAG INVESTERINGER I 2004

Både rådmannen og kommunestyret har vært helt klare på at det ikke er rom for investeringer i 2004. Men vi må bake inn avslutningen på Øksfjord Helsesenter. Ved årsskiftet er det grunn til å anta at det vil gjenstå om lag 3,5 millioner av totalrammen for prosjektet. Dette beløpet må tas med i kapitalbudsjettet, og hele netto lånet er tatt med i driftsbudsjettet (renter og avdrag som beskrevet tidligere i dokumentet). Dette er således ikke en nyinvestering, men avslutning av prosjektet som er igangsatt tidligere budsjettår.

Videre er vi i gang med installasjon av nytt lønns- personal og økonomisystem. Dette er tatt med i 2003 budsjettet, men siden prosjektet er noe forsinket er hele prosjektbeløpet bakt inn i kapitalbudsjettet for 2004 uten at dette får praktiske innvirkninger i forhold til våre utgifter til renter- og avdrag i driftsbudsjettet.

Vi burde ha rom for å foreta rassikring av sentrum syd i Øksfjord. Her kan kommunen få inntil 0 – 75 % tilskudd fra naturskadefondet. Men siden vi pr. dato ikke har egne midler til rådighet, har rådmannen funnet og måtte sløyfe dette prosjektet.

I forhold til ovennevnte får vi følgende oversikt over kapitalbudsjettet. Det gjentas at dette er ”overheng” på vedtatte investeringer i 2003:

0.3	Øksfjord Helsesenter	kr. 3 500 000,-
0.1	Lønns- personal og økonomisystem	kr. 1 000 000,-
	Totalt investeringsbehov	kr. 4 500 000,-

Finansieringen er forutsatt dekket på følgende måte:

Tidligere opptatt lån	kr. 4 500 000,-
Sum finansiering	kr. 4 500 000,-

KAP. 5 LOPPA KOMMUNES ØKONOMISKE SITUASJON.

Dette dokumentet indikerer en meget stram økonomi. Samtidig må vi erkjenne at de innstramminger som er foretatt de to siste årene har resultert i at budsjettforslaget fremlegges uten stillingskutt/oppsigelser. Det står derfor respekt av de økonomiske grep som spesielt er tatt det siste halvåret. Fra og famle litt i blinde, har vi nå klart å etablere en fullt ut forsvarlig økonomistyring. Det har vært smertefullt og vanskelig, men vi har klart det. Men vi må likevel ikke glemme at kommunen over tid opparbeidet en situasjon med høy lånegjeld, nedtapping av fond, ingen budsjettmessige buffere og et negativt regnskapsresultat i 2002. Dette underskuddet har ikke rådmannen klart å dekke inn i årsbudsjettet for 2004. Det er alvorlig og beklagelig, og medfører at vi kommer inn i register for tilsyn og kontroll.

Signalene fra staten er entydige. Det nytter ikke å syte og klage, kommunene må gjøre jobben selv. Dette arbeidet gjorde vi i inneværende budsjettår, og dette arbeidet vil fortsette. Men da i en målestokk som er realistisk, uten at kommunens arena blir stående igjen som en slagmark uten liv og lyst. Vi må derfor fortsatt dokumentere våre faktiske forhold overfor KR D og andre statlige styringsorganer. Vi nådde frem denne gang gjennom tilleggsbevilgningen fra KR D. Vi må ikke la dette bli en sovepute, men en motivasjon og inspirasjon til å stå på videre for at det innføres nødvendige endringer i inntektssystemet.

Rådmannen har realistisk tro på at vi kan lykkes. Men det vil være en krevende jobb som utfordrer oss til å holde fokus på to områder samtidig:

- Synliggjøring av økonomiske rammer og faktiske kostnader for minimumsdrift av kommunen overfor KR D
- Fortsatt sterk fokus på effektivisering internt i kommunen.

Vi må også arbeide videre med hensyn til interkommunalt samarbeid, og kanskje være enda mer omstillingsvillig enn det vi har vært til nå. Kommunene har over flere år slitt med et noe kjedelig, trist og grått image. Dette anser jeg å være en saga blott i fremtiden. Det vil være krevende, nyskapende og spennende å arbeide i kommunal sektor i tiden som kommer.

Kommunestyret har gjennom behandlingen av påvirkbare egeninntekter for 2004 fokusert på inntektsmulighetene våre. Den samme holdningen må ivaretas når det gjelder organiseringen av tjenestetilbudet.

Videre må det poengteres at vi de siste årene ikke har fått foretatt de avsetninger som var forventet til kommunens fond og andre relaterte investeringsoppgaver. Dermed har vi ingen reserve og også problemer med likviditeten.

KAP. 6 RÅDMANNENS AVSLUTNINGSKOMMENTAR

Forslaget til årsbudsjett for 2004 er fremarbeidet gjennom en lang og krevende prosess. Fra administrativt ståsted ønsker rådmannen å berømme mange for aktiv og konstruktiv deltakelse. Jeg registrerer at alle budsjettansvarlige har tatt inn over seg at vi har stramme rammer å forholde oss til. Budsjettarbeidet har derfor vært tuftet på ærlighet og hardt arbeid.

Det er med stor glede rådmannen fremlegger et budsjettforslag uten antydninger til oppsigelser. Men det må bemerkes at driftsbudsjettet akkurat balanserer på null. Vi har ikke fått til å avsette midler til fond. Vi har ikke skissert forslag til nødvendige nyinvesteringer overhodet. Og vi har ikke gjort jobben vår i forhold til å dekke inn $\frac{1}{4}$ av regnskapsmessig underskudd for 2002. Det siste er det verste og det mest alvorlige, ettersom det har som direkte konsekvens at vi blir innlemmet i register for tilsyn og kontroll.

Rådmannen innrømmer derfor at det ikke finnes administrativt mot og energi til å foreta ytterligere direkte oppsigelser nå. Vi har de to siste årene slanket kommuneorganisasjonen mer enn det jeg trodde var mulig. Vi bærer preg av dette gjennom at ansatte gjør mer enn det vi kan forvente i en normal situasjon. Rådmannen har derfor erkjent at det kun er naturlig avgang som benyttes til stillingsreduksjoner i 2004.

Jeg håper at samtlige med meg erkjenner at vi nå har behov for et lite pust i bakken. Vi behøver et arbeidsår uten forhåndsvarsel, drøftinger, oppsigelser, forhandlinger og der påfølgende konflikter. Vi skal gjenreise organisatorisk ro basert på samhold og gjensidig tillitt.

- Det er til tross for denne positive erkjennelsen ingen grunn til å tro at rådmannen har gjenfunnet esken med lykkepiller. Erkjennelsen av faktiske forhold tilsier at vi må prioritere organisatoriske endringer også i det kommende året. Men vi ønsker nå å gjøre dette så lite smertefullt som overhodet mulig. Og ikke minst, vi må gjøre grep for å få overskuddet tilbake.

Budsjettforslaget er derfor lite ambisiøst. Men det nytter ikke å kaste skjellsord til bevilgende myndigheter av den grunn. Jeg tror at Loppa har scoret på saklighet i sin korrespondanse med KRD. Dette har gitt resultat av en anstendig og seriøs behandling i forhold til vårt ekstra skjønnskudd. Vi må derfor følge samme oppskrift i arbeidet med å påvirke inntektssystemet for kommunene. Det er overmåtelig viktig for at skarven skal få leve videre som kommunevåpen også i de kommende år. Med de ressurspersonene vi har innenfor administrativt og politisk nivå, så har vi muligheter til å gjennomføre snuoperasjoner og positive påvirkningsfremstøt sammen.

Videre må vi ta inn over oss at vi er blitt betraktelig færre innbyggere over tid. Samtidig har kommunens oppgaver og driftsutgifter blitt betydelig større. Selvsagt skyldes dette at krav til tjenestene både fra brukerne og offentlige myndigheter er en annen i dag enn tidligere, men det bør foreligge en erkjennelse hos oss selv om at vi er villige til å bygge opp tjenestetilbud på en annen måte. Samtidig må rådmannen tilkjenne at vi i fremtiden med mindre driftsrammer lettere vil oppleve lang saksbehandlingstid, større feilmargen og mulige problemer i forhold til tjenesteprioriteringer.

Rådmannen har i alle sine økonomiske innspill rettet en advarende pekefinger omkring vår generelle økonomiske situasjon. Innerst inne håpet jeg at dette var litt svartmaling av en grå og noe dyster kommunehverdag. Dessverre har situasjonen blitt som administrativt

beskrevet. Samtidig må det presiseres at nærmest samtlige av landets kommuner gjennomgår tunge men nødvendige omstillinger, og at regjeringens signaler fortsatt kort og godt går ut på at kommunene må effektivisere, modernisere og rasjonalisere sin drift. Dette har vi for egen del gjort i tre år nå. Det er således minimalt med innsparingsmuligheter igjen.

Vi må derfor i fellesskap etablere forventninger til oss selv og det arbeidet vi skal gjennomføre sammen. Vi må ta med oss en ballast bestående av optimisme og fremtidstro, for på denne måten kunne fatte mot og trygghet i kommunehverdagen vår. Samtidig gjelder det å rette blikket opp og frem. Vi kommer ingen veier ved bare og være defensivt anlagt, og bruke ressurser på Norgesmesterskapet i elendighetsbeskrivelse. Vi kan bli flinkere til interkommunalt samarbeid gjennom regionrådet som etter mitt syn fungerer bare bedre og bedre. Videre må vi fristille midler til omstillingsarbeid. Jeg håper at kommunestyret er motivert for å søke om omstillingsstatus. Det er en erkjennelse at tiden er overmoden for dette nå. Vi må tenke næringsutvikling, nyetablering og nyskaping. Kommunen må evne nytenkning også på dette området.

Rådmannen maner derfor til samhandling og idedugnad. Dersom vi skal "overleve" de kommende år må vi stille store krav til oss selv, men også oppmuntre og inspirere hverandre gjennom å ta felles ansvar. Da gjelder det å bygge opp en total organisasjonskultur med et felles verdigrunnlag. Det skal fortsatt være morsomt og utviklende å arbeide i Loppa kommune. Og det skal fortsatt være trygt og godt å bo i kommunen. Næringslivet skal også fortsatt oppleve kommunen som en aktiv samarbeidsallianse og partner. Besøkende skal også få se Loppa som et oppegående samfunn hvor det er trivelig å oppholde seg, og hvor vi har positive opplevelser å tilby.

Dette kan vi klare dersom vi holder fokus på våre utviklingsmuligheter. Da må vi dempe følelsen av avmakt, og erstatte den med pågangsmot og kamplyst. Men rammene til kommunal sektor behøver vi likevel ikke å lovprise. Dersom kommunene fortsatt skal være en aktiv tjenesteleverandør, forutsetter det bedre rammevilkår. Vi kan ikke spille hasard med folks helse, undervisningstilbud og nødvendig omsorg ved alle livets faser.

Helt til slutt vil jeg gjenta at til tross for at vi går i mot et magert 2004 – så finnes det muligheter for Loppa. Men det krever pågangsmot og målrettet handling for å holde en stødig kurs videre.

Øksfjord 24.11.03

Jostein Størdal
-rådmann-

